

ประกาศกรมเจ้าท่า

ที่ ๒๑๓/๒๕๓๓

เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งจากอาคาร

โดยที่ปรากฏว่าปัญหาภาวะมลพิษทางน้ำในเขตกรุงเทพมหานครและตามเมืองใหญ่ของประเทศได้มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นในอนาคต อันอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยส่วนรวมของประเทศได้สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่เกิดภาวะมลพิษทางน้ำขึ้นนั้นเป็นเพราะว่าได้มีการระบายน้ำทิ้งจากอาคารประเภทต่าง ลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะโดยไม่ผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อน

จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมของกรมเจ้าท่า และจากข้อมูลการศึกษาวิจัยของหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า แม่น้ำสายหลักของประเทศอัน ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำท่าจีน ได้ทวีความรุนแรงของภาวะมลพิษ และมีความเสื่อมโทรมของสภาพน้ำเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งส่วนหนึ่งของสาเหตุความเสื่อมโทรมนั้น มาจากการปล่อยน้ำทิ้งสิ่งปฏิกูลลงสู่ลำน้ำ

เพื่อเป็นการแก้ไขบรรเทาความเสื่อมโทรม และทะเลาะในน่านน้ำไทย กรมเจ้าท่าจึงกำหนดมาตรฐานน้ำทิ้งจากอาคารที่ปล่อยลงสู่แม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย โดยให้นำมาตรฐานไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“อาคาร” หมายความว่า อาคารดังต่อไปนี้ ที่ก่อสร้างขึ้นในเขตท้องที่ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารใช้บังคับ ไม่ว่าจะมิลักษณะเป็นอาคารหลังเดียวหรือเป็นกลุ่มของอาคารซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่งเป็นบริเวณเดียวกัน และไม่ว่าจะมีที่ระบายน้ำท่อเดียว หรือหลายท่อที่เชื่อมติดต่อกันระหว่างอาคารหรือไม่ก็ตาม

๑. อาคารชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

๒. โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

๓. หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก

๔. สถานบริการประเภทสถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้ให้บริการแก่ลูกค้าตามกฎหมาย

ว่าด้วยสถานบริการ

๕. สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลหรือสถานพยาบาลของทางราชการ

๖. อาคารที่ก่อสร้างขึ้นในที่ดินของบุคคลตามที่ได้รับอนุญาตให้จัดสรรที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการจัดสรรที่ดิน

๗. อาคารโรงเรียนราษฎร์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนของทางราชการ และอาคารสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน และสถาบันอุดมศึกษาของทางราชการ

๘. อาคารที่ทำการของราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรระหว่างประเทศ และของเอกชน

๙. อาคารของศูนย์การค้าหรือห้างสรรพสินค้า

๑๐. ตลาดตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

๑๑. กัฏาคารหรือร้านอาหาร

๑๒. แพลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบกิจการแพล

๑๓. อาคารหรือสถานที่อื่นใดที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเห็นสมควรกำหนดในภายหลัง

ข้อ ๒ ให้แบ่งมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งจากอาคาร ออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. มาตรฐานประเภท ก.

๒. มาตรฐานประเภท ข.

๓. มาตรฐานประเภท ค.

๔. มาตรฐานประเภท ง.

ข้อ ๓ มาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งจากอาคาร ประเภท ก. ต้องมีค่าดังต่อไปนี้

๑. ความเป็นกรดและด่าง (pH) ต้องมีค่าระหว่าง ๕ - ๙

๒. บี โอดี (BOD) ต้องมีค่าไม่เกิน ๒๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

๓. สารแขวนลอย (Suspended Solids) ต้องมีค่าไม่เกิน ๓๐ มิลลิกรัม

๔. ซัลไฟด์ (Sulfide) ต้องมีค่าไม่เกิน ๑.๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

๕. ออร์แกนิก - ไนโตรเจน (ORG - N) ต้องมีค่าไม่เกิน ๑๐ มิลลิกรัม

๖. สารละลาย (Dissolved Solids) ต้องมีค่าเพิ่มขึ้นจากปริมาณสารละลายในน้ำใช้ตามปกติไม่เกิน ๕๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

๗. ตะกอนหนัก (Settleable Solids) ต้องมีค่าไม่เกิน ๐.๕ มิลลิกรัม

๘. น้ำมันและไขมัน (Oil & Grease) ต้องมีค่าไม่เกิน ๒๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

ข้อ ๔ มาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งจากอาคาร ประเภท ข. ต้องเป็นไปตามข้อ ๓ เว้นแต่

๑. บี โอดี ต้องมีค่าไม่เกิน ๓๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

๒. สารแขวนลอย ต้องมีค่าไม่เกิน ๔๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

ข้อ ๕ มาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งจากอาคาร ประเภท ค. ต้องเป็นไปตามข้อ ๓ เว้นแต่

๑. บี โอดี ต้องมีค่าไม่เกิน ๖๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

๒. สารแขวนลอย ต้องมีค่าไม่เกิน ๕๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

๓. ซัลไฟด์ ต้องมีค่าไม่เกิน ๓.๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

๔. ออร์แกนิก - ไนโตรเจน ต้องมีค่าไม่เกิน ๑๕ มิลลิกรัมต่อลิตรและต้องมีค่าทีเคเอ็น (TKN)

ไม่เกิน ๔๐ มิลลิกรัมต่อลิตร และค่าแอมโมเนีย - ไนโตรเจน (NH_3 - N) ไม่เกิน ๒๕ มิลลิกรัมต่อลิตร

ข้อ ๖ มาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งจากอาคาร ประเภท ง. ต้องเป็นไปตามข้อ ๓ เว้นแต่

๑. บี โอดี ต้องมีค่าไม่เกิน ๙๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

๒. สารแขวนลอย ต้องมีค่าไม่เกิน ๖๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

๓. ซัลไฟด์ ต้องมีค่าไม่เกิน ๔.๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

๔. ออร์แกนิก - ไนโตรเจน ต้องมีค่าไม่เกิน ๑๕ มิลลิกรัมต่อลิตรและต้องมีค่าที่เคเอ็น (TKN) ไม่เกิน ๔๐ มิลลิกรัมต่อลิตร และค่าแอมโมเนีย - ไนโตรเจน (NH₃ - N) ไม่เกิน ๒๕ มิลลิกรัมต่อลิตร

ข้อ ๗ น้ำทิ้งจากอาคารดังต่อไปนี้ ต้องมีมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งประเภท ก. คือ

๑. อาคารชุด ซึ่งมีห้องสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคาร
เกิน ๕๐๐ ห้อง
๒. โรงแรม ซึ่งมีห้องสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารเกิน
๒๐๐ ห้อง
๓. สถานพยาบาลซึ่งมีเตียงสำหรับผู้ป่วยไว้ค้างคืนรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคาร
เกิน ๓๐ เตียง
๔. อาคารที่ก่อสร้างขึ้นในที่ดินของบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้จัดสรรที่ดินเกิน ๕๐๐ หลัง
๕. อาคารโรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนของทางราชการ สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน หรือสถาบัน
อุดมศึกษาของทางราชการ ซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารเกิน ๒๕,๐๐๐ ตาราง
เมตร
๖. อาคารที่ทำการของทางราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การระหว่างประเทศหรือของเอกชน ซึ่งมี
พื้นที่ใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารเกิน ๕๕,๐๐๐ ตารางเมตร
๗. อาคารของศูนย์การค้าหรือห้างสรรพสินค้า ซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือ
กลุ่มของอาคารเกิน ๒๕,๐๐๐ ตารางเมตร
๘. ตลาด ซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารเกิน ๒,๕๐๐ ตารางเมตร
๙. ภัตตาคารหรือร้านอาหาร ซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารเกิน
๒,๕๐๐ ตารางเมตร

ข้อ ๘ น้ำทิ้งจากอาคารดังต่อไปนี้ ต้องมีมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งประเภท ข. คือ

๑. อาคารชุด ซึ่งมีห้องสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคาร
เกิน ๑๐๐ ห้อง แต่ไม่เกิน ๕๐๐ ห้อง
๒. โรงแรม ซึ่งมีห้องสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารเกิน
๖๐ ห้อง แต่ไม่เกิน ๒๐๐ ห้อง
๓. หอพัก ซึ่งมีห้องสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารเกิน
๒๕๐ ห้อง
๔. สถานบริการ ซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารเกิน ๕,๐๐๐
ตารางเมตร
๕. สถานพยาบาล ซึ่งมีเตียงสำหรับผู้ป่วยไว้ค้างคืนรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มอาคารตั้ง
แต่ ๑๐ เตียง แต่ไม่เกิน ๓๐ เตียง
๖. อาคารที่ก่อสร้างขึ้นในที่ดินของบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้จัดสรรที่ดินเกิน ๑๐๐ หลัง แต่ไม่
เกิน ๕๐๐ หลัง

๗. อาคารโรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนของทางราชการ สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน หรือสถาบัน อุดมศึกษาของราชการ ซึ่งมีพื้นที่สำหรับใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารตั้งแต่ ๕,๐๐๐ ตาราง เมตร แต่ไม่เกิน ๒๕,๐๐๐ ตารางเมตร

๘. อาคารที่ทำการของทางราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การระหว่างประเทศหรือของเอกชน ซึ่งมี พื้นที่ใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารเกิน ๑๐,๐๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๕๕,๐๐๐ ตาราง เมตร

๙. อาคารของศูนย์การค้าหรือห้างสรรพสินค้าซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือ กลุ่มของอาคารตั้งแต่ ๕,๐๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๒๕,๐๐๐ ตารางเมตร

๑๐. ตลาด ซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารเกิน ๑๕,๐๐๐ ตาราง เมตร

๑๑. กภัตตาคารหรือร้านอาหาร ซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารเกิน ๕๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๒,๕๐๐ ตารางเมตร

๑๒. แพลลา ซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ ๓๐๐ ตารางเมตรขึ้นไป แต่ทั้งนี้ไม่ต้องนำมาตรฐานค่า ออร์แกนิก – ในโตรเจน ตามข้อ ๓ (๕) มาใช้บังคับ

ข้อ ๕ นำทั้งจากอาคารดังต่อไปนี้ ต้องมีมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งประเภท ก. คือ

๑. อาคารชุด ซึ่งมีห้องสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคาร แต่ ไม่เกิน ๑๐๐ ห้อง

๒. โรงแรม ซึ่งมีห้องสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารแต่ไม่ เกิน ๖๐ ห้อง

๓. หอพักซึ่งมีห้องสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารเกิน ๕๐ ห้อง แต่ไม่เกิน ๒๕๐ ห้อง

๔. สถานบริการ ซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๕,๐๐๐ ตารางเมตร

๕. อาคารที่ก่อสร้างขึ้นในที่ดินของบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้จัดสรรที่ดินเกิน ๒๐ หลัง แต่ไม่ เกิน ๑๐๐ หลัง

๖. อาคารที่ทำการของทางราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การระหว่างประเทศหรือของเอกชน ซึ่งมี พื้นที่ใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารเกิน ๕,๐๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ ตาราง เมตร

๗. ตลาด ซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารเกิน ๑,๐๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๕๐๐ ตารางเมตร

๘. กภัตตาคารหรือร้านอาหาร ซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารเกิน ๑,๐๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๑,๕๐๐ ตารางเมตร

ข้อ ๑๐ นำทั้งจากอาคารดังต่อไปนี้ ต้องมีมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งประเภท ง. คือ

๑. หอพักซึ่งมีห้องสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารตั้งแต่ ๑๐ ห้อง แต่ไม่เกิน ๕๐ ห้อง

๒. อาคารที่ก่อสร้างขึ้นในที่ดินของบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้จัดสรรที่ดินไม่เกิน ๒๐ หลัง

๓. ตลาด ซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารตั้งแต่ ๕๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ตารางเมตร

๔. ภัตตาคารหรือร้านอาหาร ซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยรวมกันทุกชั้นของอาคารหรือกลุ่มของอาคารตั้งแต่ ๕๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๑๐๐ ตารางเมตร

ข้อ ๑๑ การคิดคำนวณพื้นที่ใช้สอยจำนวนอาคารและจำนวนห้องของอาคารหรือกลุ่มของอาคารให้เป็นไปตามวิธีการ ที่สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่มีการใช้สอยประโยชน์จากอาคาร หรือกลุ่มของอาคารแห่งหนึ่งแห่งใดเกินกว่าหนึ่งประเภทและอาจกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งจากอาคาร ได้หลายประเภท ให้คำนวณคุณภาพน้ำทิ้งรวมกันตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และให้ใช้มาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งตามเกณฑ์ที่คำนวณไว้

ข้อ ๑๒ การตรวจสอบมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งจากอาคาร ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน ว่าด้วยกำหนดวิธีการตรวจสอบคุณภาพน้ำทิ้งจากอาคาร

จึงประกาศให้ทราบทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๓๗

เสถียร วงศ์วิเชียร

อธิบดีกรมเจ้าท่า